

בס"ד, ערב ש"ק לסדר "משרת ענבים" נשא, תשפ"ה

"אומר בדדמי (בדמיון)"

הם מיהרו לבית המדרש וגילו שקושיא זו הטרידה את הנמוקי יוסף (יבמות שם) ופירש שחלילה לחשוד "בשקר מכוון" - אלא שיש לחשוש: "שמתוך שנושא ונותן בהלכה, כדי לקיים דבריו, אומר בדדמי (=בדמיון) כסבור שקבל כן מרבו" - לא שקר מכוון אלא טעות.

בעל עצי הדקל התעקש: "אתה חידשת חידוש 'לצורך עצמך' - אני לא קוצץ את העצים שלי, מדובר בעצי דקל, גם להם יש פירות וקיים איסור "בל תשחית" - אם אתה רוצה, תכנס לשטח שלי ותקצוץ בעצמך (ע"פ הרמב"ן ב"ב כו. שמבאר את דברי בעל הדקלים ע"פ בגמ' ביבמות הנ"ל) !

'כולם' באו לבית הדין להכרעת הדין אף שיש מקום לפקפק: "שסתם ישיבה בבית המשפט זוהי קבלת לשה"ר. וצריכים לדעת אותם מתלמידים הבאים לבתי המשפט ללמוד, שאם אין זה לשם לימוד אסורה הישיבה בבית המשפט... וק"ו לעיתונאים והולכי רכיל... (בנין אב ח"ג ס"ו), אמנם מסתבר שמטרתם היא ללמוד ההלכה ולא יעלה על הדעת אחרת !

ואכן היה מה לשמוע ! למרבית הפליאה - הדיינים פטרו את בעל עצי הדקלים מלהרחיק את העצים ונימוקם עימם. בעל הדקלים קדם לבעל הגפנים ובעל הגפנים הוא שהתקרב לעצי הדקל (דייק ברמ"א הנ"ל). ולא רק זאת, שני הצדדים הם 'יריבים ותיקים' בשוק ארבעת המינים והלולבים. נטיעת הגפנים לא היתה לצורך הענבים ולבעל הכרם אין בהם צורך. כוונתו היתה לאלץ ולחייב את בעל עצי הדקל לעקור את עציו, כדי למנוע ממנו תחרות בשוק - וכיון שכך אין שום הצדקה לתביעתו לעקירת עצי הדקלים ! (ועיין טוב סחרה לגבי טענות שאליבא דאמת אינו חש להם) .

סכסוך שכנים שגרתי ? שכן תבע מחבירו לעקור עצי דקל שבחצרו בטענה שהעצים הללו מושכים ציפורים למקום, הציפורים פולשות לשטח שלו שבו נטוע כרם גפנים שניזוק מהציפורים.

טענת בעל עצי הדקל: "הרחקתי את העצים שלי מהכרם כדין המשנה "ארבע אמות" (כשני מטר - ב"ב כו.) - מה לך כי תלין עלי !! טענת בעל הכרם: "זה נכון בשאר אילנות אבל לי יש גפנים - כלפיהם יש חובת הרחקה גדולה יותר שהציפורים לא יוכלו להגיע במעופה ללא מנוחה אל עצי הגפן (רמ"א חו"מ קנ"ה כ"ה בשם י"א ע"פ הטור).

טענת בעל עצי הדקל: "עכשיו נזכרת לטעון טענה זו שצריך להרחיק, כי היא לטובתך ואתה "ממציא" הלכות לטובתך... בשיעורים שלימדת עד היום לא שמענו 'המצאה' כזו ! (יסוד המעשה: - ב"ב כו. ושם בחילוק בין ההרחקה בא"י לחו"ל))

הויכוח שהתנהל לעין כל בחצר בית הכנסת, עורר פליאה, בעל הכרם הינו רב מכובד - ויעלה על הדעת שהוא "ימציא" הלכות לטובת עצמו !! וכי נאה שבעל עצי הדקל יחשוד ברבנים ?

אחד הנוכחים הקריא את דברי רש"י במסכת יבמות (עז.). אודות חכם שאומר הלכה "לאחר מעשה" (שיש לו נגיעה בה - תוס' שם) שהדין הוא: "אין שומעין לו ! שמא מחמת מעשה הבא לידו אמרה". רק אם אומר את ההלכה קודם למעשה שומעין לו כיון שאז אין חשש שהוא "משקר בה" ! - וכך מותר לבעל עצי הדקל לחשוד בבעל הכרם שהוא "ממציא ומשקר" !

השומעים הזדעזעו - רש"י מעלה על הדעת חשד בחכם שיאמר דבר שקר רק כדי להשיג את מבוקשו ?